

Ruokaviraston raportti

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta 2025

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Päiväys:	12.5.2026
Asianumero:	415/00.01.02.00.01/2026
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Maaseutulinja/ Maatalousosasto
Hyväksyjä:	Sari Putkiranta
Laatija/laatijat:	Tiina Koivula, Mira Liiri
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	1
2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN	1
3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	2
3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys	2
3.2 Puutteiden analyysi	2
4 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	2
4.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen	2
4.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen.....	3
4.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	3
5 VALVONNAN RESURSSIT	3
6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	3

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kasvinsuojeluaineista annettua lakia 1563/2011 noudatetaan ja että kasvinsuojeluaineita käytetään asianmukaisesti ja kestävästi. Lisäksi valvonnalla pyritään vähentämään kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa tehdään kasvinsuojeluaineista annetun lain nojalla tarvittaessa kaikille kasvinsuojeluaineiden käyttäjille. Virallisen valvonnan lisäksi kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja varastointia valvottiin vuonna 2025 ehdollisuuden SMR 7 ja 8 valvonnassa. Ehdollisuuden valvonta kohdistui asetuksen (EU) 2021/2116 artiklan 83 mukaisesti tuensaajiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) suorittivat kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan paikan päällä.

Vuonna 2025 kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta kohdistui maataloihin, joilla on useampia peltolohkoja vesistön varrella ja/tai pohjavesialueella. Valvontaa painotettiin vesistöjen varsille ja pohjavesialueille, koska nämä alueet ovat erityisen herkkiä torjunta-aineiden kulkeutumiselle. Kasvinsuojeluaineiden käyttö voi johtaa aineiden huuhtoutumiseen vesistöihin tai imeytymiseen pohjaveteen, mikä voi aiheuttaa pitkäaikaisia ympäristö- ja terveysriskejä sekä haittaa pohjavesien suojelulle.

Ilmoitusten perusteella tai jäämävalvonnan kautta tulleiden tapausten valvonta kohdistui avomaanviljelyyn. Komissio kohdisti Suomeen tarkastuksen kesällä 2025 liittyen torjunta-aineiden kestäväen käytön direktiiviin ja tässä yhteydessä valvottiin kolme maatilaa, yksi kasvihuone ja yksi golf-kenttä. Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta kohdistettiin avomaanviljelyyn edellisen kerran vuonna 2024, mutta tällöin painopisteenä oli lohkot, joiden vieressä on asutusta.

2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa (virallinen valvonta) tehtiin suurempi määrä kuin suunnitelmassa oli. Virallisessa valvonnassa valvottiin yhteensä 84 toimijaa, kun tavoite oli 83 toimijaa. Suurempi määrä johtui valvontasuunnitelman ulkopuolisesta valvonnasta. Kaikissa Ely-keskuksissa saavutettiin tarkastustavoite. Tehdyistä valvonnoista yksi oli kasvinsuojeluainejäämävalvonnan kautta tullut tapaus ja viisi valvontaa suoritettiin komission auditoinnin aikana. Ehdollisuuden valvonnan yhteydessä kasvinsuojeluaineiden käyttöä valvottiin noin 1 % EU:n suorita tukia ja tiettyjä osarahoitteisia viljelijätukia hakeneista viljelijöistä.

3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Kasvinsuojeluaineiden käytön virallisessa valvonnassa havaittiin puutteita yhteensä 22 toimijalla, mikä vastaa noin 26 % valvotuista kohteista. Puutteita havaittiin yhteensä 27 kpl. Eniten havaittiin puutteita kirjanpidossa (yhteensä 12 kpl). Kasvinsuojeluaineiden myyntipäällyksmerkintöjen noudattamista oli rikottu yhdeksässä tapauksessa. Ruiskun testaus oli vanhentunut tai se puuttui kolmelta toimijalta. Samoin varastoinnissa havaittiin puutteita kolmella toimijalla.

Ehdollisuuden otantavalvonnassa havaittiin kasvinsuojeluaineiden käytön rikkomuksia yhteensä 70 tilalla, yhteensä 93 kpl. Valvonnassa oli yhteensä 356 tilaa. Eniten laiminlyöntejä havaittiin myyntipäällyksmerkintöjen noudattamisessa. Laajennuksia ehdollisuuteen (eli rikkomukset mitä havaittiin muissa kuin ehdollisuuden otantavalvonnassa olleilla tiloilla) tehtiin yhteensä 21 tilalle. Laajennusvalvonnoissa havaittiin yhteensä 25 laiminlyöntiä. On huomioitava, että laiminlyönti merkitään myös tapauksissa, joissa viljelijä ei toimita kirjanpitoa kasvinsuojeluaineiden käytöstä valvontaa varten, joten tarkkaa tietoa siitä miten monessa tapauksessa lainsäädäntöä on rikottu, ei ole.

3.2 Puutteiden analyysi

Vuonna 2025 puutteita havaittiin eniten kirjanpidossa (12 kpl). Yleisesti ottaen puutteet olivat melko vähäisiä eikä kirjanpito puuttunut kokonaan, vaan siitä puuttui osittain lainsäädännön vaatimia tietoja. Yleisin kirjanpidossa havaittu puute oli se, että käytetystä valmisteesta ei ollut kirjattu sen täydellistä nimeä. Toiseksi eniten puutteita havaittiin myyntipäällyksmerkintöjen noudattamisessa (9 kpl). Puutteet koskivat mm. peräkkäiskäytön ja pohjavesirajoituksia sekä suojakaistoja. Lisäksi valvonnassa havaittiin, että valmistetta oli käytetty väärälle kasville, varoaikaa ei ollut noudatettu ja valmistetta oli käytetty sallittua määrää enemmän.

Vaatimus kasvinsuojeluinstrumentin suorittamisesta on viljelijöillä hyvin tiedossa, koska puutteita siinä ei havaittu lainkaan. Myös ruiskutestausvaatimus on monelle viljelijälle tuttu ja ruiskun testaus hoidetaan lainsäädännön mukaisesti määräajoin. Vain kolmella toimijalla testaus oli päässyt vanhenemaan, ja näistä kaksi toimijaa hoiti testauksen valvonnan jälkeen. Kasvinsuojeluaineiden varastointi hoidetaan pääsääntöisesti vaatimusten mukaisesti. Kolmella toimijalla havaittiin puutteita varastoinnissa, mutta puutteet hoidettiin kuntoon joko tarkastuksen aikana tai sen jälkeen.

Ehdollisuuden valvonnassa laiminlyöntejä havaittiin, erityisesti otantavalvonnassa, edellisvuotta enemmän. Ehdollisuuden painotetussa otannassa, eli otannassa, missä tilat valitaan valvontaan riskiperusteisesti, oli suhteessa enemmän laiminlyöntejä 2025 kuin 2024. Tämä voi selittää sen miksi laiminlyöntien määrä kasvoi vuodesta 2024 vuoteen 2025.

4 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

4.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen

Kasvinsuojeluaineiden turvallisen käytön vaatimuksista vastaa Tukes, joka on mm. listannut vaatimukset nettisivuilleen. Ruokavirasto ei kouluta kasvinsuojeluaineiden käyttäjiä.

Ruokavirasto ohjeistaa asetuksen (EU) 2021/2116 artiklan 83 mukaisia viljelijöitä ehdollisuuden vaatimuksista mm. ehdollisuuden oppaalla.

Ruokavirasto järjesti Tukesin ja Maa- ja metsätalousministeriön avustuksella ELY-keskuksille vuoden 2025 valvontaa koskevan koulutuksen toukokuussa 2025 ennen valvontakauden alkua.

4.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Kasvinsuojeluaineiden käytössä havaitut vähäiset puutteet korjattiin ohjaamalla toimijoita lainsäädännön velvoitteista. Varastointiin liittyvät puutteet korjattiin valvonnan yhteydessä tai valvonnan jälkeen ja ruiskun testauksesta pyydettiin toimijaa lähettämään ruiskun testauspöytäkirja. Lisäksi jos valvonnan kohteen oli maatila, joka oli hakenut EU:n suoria tai osarahoitteisia maataloustukia, joissa ehdollisuuden noudattaminen on vaatimuksena, ja rikkomus oli myös ehdollisuuden vaatimus, aiheutui tästä vähennys em. tukiin.

Vuonna 2025 alettiin toimeenpanemaan kasvinsuojeluainevalvonnan seuraamusmaksua, jonka Ruokavirasto voi määrätä toimijalle tiettyjen velvoitteiden laiminlyönnistä. Kaikkiaan tapauksia käytiin läpi viisitoista, joista neljälle määrättiin 150 – 300 euron seuraamusmaksu. Laiminlyönnit koskivat kaikissa tapauksissa ruiskun testausta.

4.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Valvontamäärä säilyy vuonna 2026 samalla tasolla kuin 2025. Valvontaohjeistukseen tehdään täsmennyksiä esimerkiksi puuteiden korjaamisen seurannan osalta sekä komission vuonna 2025 tekemän auditoinnin havaintojen osalta.

5 VALVONNAN RESURSSIT

Ruokavirastossa yhden henkilön työajasta on osa suunnattu kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjaukseen. Käytännön tarkastustyön tekevät alueellisten elinvoimakeskusten tarkastajat.

6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Valvonnan kohdennusta arvioidaan vuosittain ja valvontaa pyritään suuntaamaan sektoreille missä on suurimmat riskit kasvinsuojeluaineiden käytön väärinkäytöksille ja sitä myötä ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Valvonta suunnataan vuonna 2025 metsänhoitoon ja metsätaimatarhoille. Metsätaimatarhoja on edellisen kerran valvottu vuonna 2017 ja 2022 sekä metsänhoitoyhdistyksiä vuonna 2018. Valvonta painotetaan mahdollisuuksien mukaan vesistöjen varsille ja pohjavesialueille.